

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Dziedzictwo kulturowe jako strategiczny zasób dla bardziej spójnych i zrównoważonych regionów w UE

(2018/C 361/06)

Sprawozdawczyni: Babette WINTER (DE/PES), sekretarz stanu do spraw europejskich i kultury w kancelarii stanu kraju związkowego Turyngia

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Różnorodność kulturowa i wspólne europejskie dziedzictwo

1. Stwierdza, że różnorodne formy dziedzictwa kulturowego to cenne dobro Europy – narzędzie o potencjalnie dużym efekcie mnożnikowym zwiększające spójność i zrównoważenie regionów w UE oraz wzmacniające tożsamość w danym regionie i w całej Europie. Jest ono zwłaszcza ucieleśnieniem hasła przewodniego UE: „Zjednoczeni w różnorodności” i łączy się z zobowiązaniem UE do poszanowania różnorodności kulturowej, zgodnie z art. 22 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.
2. W niniejszej opinii odwołano się do dokumentów Komisji Europejskiej ⁽¹⁾, ⁽²⁾, Rady Europejskiej ⁽³⁾ i Europejskiego Komitetu Regionów ⁽⁴⁾ traktujących o przyszłości Europy oraz o wzmocnieniu tożsamości europejskiej poprzez kulturę i edukację.
3. Podkreśla znaczenie wartości UE wymienionych w Karcie praw podstawowych UE – godności ludzkiej, wolności, równości i solidarności – na drodze do osiągnięcia wspólnego dobra i w związku z tym apeluje o ich większe poszanowanie w propagowaniu dziedzictwa kulturowego.
4. Podkreśla, że dziedzictwo kulturowe i tożsamość kulturowa są ważnym środkiem wspierania wiedzy i świadomości obywateli w zakresie wspólnych – opierających się na wartościach Oświecenia – kulturowych, duchowych i religijnych korzeni w Europie, w całej jej różnorodności. Dziedzictwo kulturowe i tożsamość kulturowa mogą poszerzać wiedzę społeczeństwa o historii, zwiększać jego zrozumienie dla zachodzących zmian, tolerancję i akceptację wobec odmienności, stanowiąc odpowiedź na eurosceptycyzm i na antyeuropejski charakter coraz głębszych podziałów.
5. Podkreśla, że właśnie dzięki wiedzy o wielowiekowych współzależnościach w Europie można – w duchu wzajemnego szacunku – docenić różnorodność i różnice. W żadnym razie nie należy ich wykorzystywać do tworzenia podziałów, a tym bardziej izolowania się. Odrzuca zatem wszelkie nadużywanie dziedzictwa kulturowego w celu stawiania barier w obrębie UE, a także poza nią.
6. Stwierdza, że z jednej strony według badania Eurobarometru ⁽⁵⁾ obywatele UE postrzegają kulturę jako najsilniejsze spoiwo w Unii Europejskiej – nawet przed europejskimi wartościami i praworządnością – z drugiej jednak strony istnienie wspólnej europejskiej kultury jest negowane przez ponad 50 % ankietowanych ⁽⁶⁾.
7. Uważa, że wyniki te są tylko pozornie sprzeczne. Stanowią one raczej wyraz wspólnych korzeni kulturowych i powiązań, które przybierają różnorodne specyficzne formy na poziomie regionalnym, co odzwierciedla hasło przewodnie UE – „Zjednoczeni w różnorodności”.
8. Stwierdza, że w wyniku tego powstaje szczególna odpowiedzialność, głównie na szczeblu regionalnym, aby wspierać kulturę jako ważne spoiwo społeczne – zarówno odnośnie do jej poszczególnych specyficznych regionalnych przejawów, jak i do powiązań i wymiany w obrębie Europy, lecz także poza granicami obecnej Unii Europejskiej. Sprawia to, że UE jest gwarantem stałości w geograficznej Europie.

⁽¹⁾ Biała księga w sprawie przyszłości Europy. Refleksje i scenariusze dla UE-27 do 2025 r. (COM(2017) 2025 final).

⁽²⁾ Komunikat „Wzmocnienie tożsamości europejskiej dzięki edukacji i kulturze” w związku ze szczytem szefów państw i rządów UE w dniu 17 listopada 2017 r. w Göteborgu (Szwecja) (COM(2017) 673 final).

⁽³⁾ Agenda przywódców – nota o edukacji i kulturze (po angielsku), http://www.european-council.europa.eu/media/31544/en_leaders-agenda-note-on-education-and-culture.pdf.

⁽⁴⁾ RESOL-VI/014, CdR 4785/2016 fin.

⁽⁵⁾ Standardowe badanie Eurobarometru nr 88.

⁽⁶⁾ Specjalne badanie Eurobarometru nr 466.

9. Zachęca w związku z tym Unię do włączenia jej tożsamości i wspólnych wartości do istniejących regionalnych i krajowych pojęć przynależności w celu propagowania wielopoziomowego obywatelstwa, tak jak to określono w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej i w art. 2 Traktatu z Lizbony.

10. Zwraca uwagę na sprawozdania państw w sprawie wdrażania konwencji Unesco⁽⁷⁾, do której przystąpiły liczne – ale nie wszystkie – państwa członkowskie UE.

11. Potwierdza opinię Komisji Europejskiej⁽⁸⁾, według której kompetencje w zakresie edukacji i kultury należą przede wszystkim do władz państw członkowskich na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Zgodnie z artykułami 6 i 167 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej kompetencje UE w dziedzinie kultury mają tylko charakter wspierający, koordynujący lub uzupełniający działania państw członkowskich. KR popiera unijne inicjatywy w tym zakresie, w których podkreśla się znaczenie wymiaru międzynarodowego i europejskiego w tej dziedzinie polityki.

12. Z zadowoleniem przyjmuje to, że w ramach nieformalnego spotkania ministrów kultury pod hasłem „Kultura – sprzyjająca włączeniu wartość UE”, a także w konkluzjach Rady w sprawie planu prac w dziedzinie kultury⁽⁹⁾ podkreślono znaczenie dostępu do kultury, wagę ochrony dziedzictwa kulturowego, mobilności artystów i zwiększenia wsparcia publicznego.

Dziedzictwo kulturowe i oferta kulturalna z myślą o tożsamości, spójności społecznej i rozwoju społecznym

13. Podkreśla, że dziedzictwo kulturowe może wzmacniać świadomość tożsamości wspólnotowej w regionie i jego powiązanie z własną tradycją i historią oraz wspierać rozwój efektów współpracy wewnątrzregionalnej. Może to stymulować nowe inicjatywy kulturalne i edukacyjne, dialog międzykulturowy, a dzięki temu aktywność społeczną.

14. Podkreśla, że jednostki samorządu lokalnego i regionalnego posiadają ważne kompetencje, jeśli chodzi o wspieranie dialogu międzykulturowego, w szczególności przez koordynację wieloaspektowych sieci lokalnych i regionalnych w dziedzinie kultury, angażujących wszystkie ważne podmioty. W tym kontekście należy wzmacniać partnerstwa publiczno-prywatne.

15. Wyraża zadowolenie z powodu docenienia edukacji, kultury i strategii skierowanych do młodzieży w deklaracji rzymskiej przywódców UE⁽¹⁰⁾ i popiera opinię, że „edukacja [...] i kultura są istotne nie tylko dla konkurencyjności, lecz także dla włączenia społecznego i spójności społecznej”.

16. Podkreśla znaczenie Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018 (EYCH 2018) jako znaczącej inicjatywy i z zadowoleniem przyjmuje, że Komisja Europejska zapowiedziała już jej ocenę. Podkreśla w tym kontekście, że pozytywne skutki EYCH 2018 muszą zostać wzmocnione w nadchodzących latach przez działania następcze. W kolejnych WRF musi to znaleźć odbicie w różnych programach finansowania, aby wspierać rozpowszechnianie europejskiego dziedzictwa kulturowego po 2018 r.

17. Przypomina, że mobilność artystów – wspierana również w ramach programu „Kreatywna Europa” – przyczynia się do sukcesu integracji europejskiej. Uważa zatem za konieczne, aby kontynuować i rozszerzać program „Kreatywna Europa”.

18. Jest przekonany, że dziedzictwo kulturowe przyczynia się do zwiększenia spójności społecznej i poprawy jakości życia. Dziedzictwo kulturowe obecne w miejscach o znaczeniu historycznym może stwarzać szanse rozwoju nie tylko dobrze prosperującym i chętnie odwiedzanym przez turystów miejscowościom i regionom, ale i tym stojącym dziś przed szczególnymi wyzwaniami, a jest to możliwe m.in. ze względu na ogromny potencjał tego sektora w zakresie tworzenia miejsc pracy. Dotyczy to szczególnie regionów dotkniętych przemianami demograficznymi i wyludnianiem się, regionów najbardziej oddalonych, a także konurbacji borykających się ze szczególnymi wyzwaniami w zakresie integracji.

19. Podkreśla, że podejście partycypacyjne w samorządach lokalnych i regionalnych może być odpowiednie dla koncepcji rozwoju kulturalnego mającej szerokie podstawy społeczne i dla większego wsparcia dla inwestycji w kulturę oraz większej identyfikacji z tymi działaniami. Prowadzi to do trwałego wzmocnienia interakcji społecznych i odpowiedzialności społeczeństwa za miejscowe dziedzictwo kulturowe.

⁽⁷⁾ Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, przyjęta przez Konferencję Ogólną na jej siedemnastej sesji (Paryż, 16 listopada 1972 r.).

⁽⁸⁾ COM(2017) 673 final.

⁽⁹⁾ Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie planu prac w dziedzinie kultury na lata 2015–2018 (Dz.U. C 463 z 23.12.2014, s. 4).

⁽¹⁰⁾ https://europa.eu/european-union/eu60_pl

20. Zachęca samorządy lokalne i regionalne do oceny takiego podejścia partycypacyjnego i do wzajemnej wymiany doświadczeń w tym zakresie.
21. Apeluje o wzmocnienie wymiany informacji między poszczególnymi podmiotami na temat możliwych koncepcji dalszego rozwijania bibliotek, muzeów i innych obiektów kulturalnych jako agory, tzw. trzeciego miejsca, służącego spotkaniu i uczestnictwu w dyskusjach o przyszłości naszych miast i regionów. W tym kontekście istnieje możliwość korzystania z ogólnych sieci informacyjnych Unii Europejskiej, takich jak Europe Direct.
22. Domaga się również intensywniejszego promowania na poziomie UE wymiany doświadczeń między samorządami lokalnymi i regionalnymi oraz między przedstawicielami instytucji kultury z różnych regionów i państw członkowskich.
23. Odnotowuje, że dla podmiotów lokalnych przeszkodą jest w szczególności bariera językowa i jej pokonywanie musi być wspierane przez szczebel europejski.
24. Opowiada się ponadto za kontynuacją wspierania infrastruktury dziedzictwa kulturowego w kolejnych wieloletnich ramach finansowych (WRF), ze szczególnym uwzględnieniem spójności społeczno-kulturowej. Ponadto należy wzmocnić łańcuchy produkcji związane ze zrównoważonym gospodarowaniem dziedzictwem kulturowym i wesprzeć ponadsektorowe projekty współpracy, np. na pograniczu dziedzictwa kulturowego i edukacji.
25. Podkreśla, że kultura jest wspólnym zadaniem wszystkich podmiotów społecznych – jednostek samorządu lokalnego oraz regionalnego i państw członkowskich – jednocześnie jednak wymaga specyficznych prywatnych form finansowania i działalności wolontariackiej lub działalności społeczeństwa obywatelskiego.
26. Zaznacza, że cyfryzacja kryje w sobie ważny przyszłościowy potencjał zarówno dla dziedzictwa kulturowego, jak i dla form jego przekazywania. Dzięki niej można uruchomić nowe kanały dostępu – szczególnie do młodszych pokoleń – oraz transgranicznego upowszechniania w całej Europie wiedzy o różnorodności kulturowej. Poza tym cyfryzacja sama w sobie jest transnarodowa i stanowi bardzo użyteczne narzędzie rozwoju zróżnicowanej i zrównoważonej turystyki.
27. Domaga się w związku z tym, aby na wszystkich szczeblach silnie wspierać Europeana jako publiczną przestrzeń cyfrową naszego dziedzictwa.
28. Popiera sformułowane w Culture Action Europe wezwanie ⁽¹¹⁾, aby zapewnić przydział co najmniej 1 % kolejnych WRF na wszystkie obszary polityki i programy wsparcia w dziedzinie kultury.

Wpływ dziedzictwa kulturowego na turystykę i rozwój gospodarczy regionów

29. Podkreśla wartość dziedzictwa kulturowego dla rozwoju gospodarczego regionów, zwłaszcza dzięki turystyce, skoro 26 % wszystkich podróżujących w UE podaje ⁽¹²⁾, iż kultura stanowi kluczowy czynnik przy wyborze celu podróży. Jednocześnie stanowi ona miękki czynnik wpływający na atrakcyjność lokalnych miejsc pracy.
30. Stwierdza, że sektor kultury i sektor kreatywny wnosi wkład w wysokości ponad 3 % PKB i w mniej więcej takim samym stopniu przyczynia się do zatrudnienia w UE ⁽¹³⁾, a także w szczególności w konurbacjach jest coraz istotniejszym czynnikiem gospodarczym.
31. Zwraca uwagę, że władze lokalne i regionalne pomyślnie włączyły sektor kultury i sektor kreatywny do swoich strategii rozwoju i że stało się to bodźcem dla rozwoju lokalnej gospodarki. Przyczyniło się to także do powstawania nowych przedsiębiorstw świadczących specjalistyczne i międzysektorowe usługi. Aby jeszcze lepiej wykorzystać potencjał kreatywności regionów, przydałyby się poszerzone możliwości wsparcia, przenikające sferę gospodarki i kultury.
32. Stwierdza, że obok priorytetu dotyczącego rewitalizacji i konserwacji zabytków kultury zasadnicze znaczenie ma kwestia zarządzania nimi i pedagogicznej roli pośredniczącej pełnionej przez instytucje kultury, decydująca o tym, czy zabytek kultury może rozwinąć w pełni swoje oddziaływanie kulturalno-turystyczne, gospodarcze i społeczne.
33. Zauważa, że kreatywne podejście artystów do obiektów dziedzictwa kulturowego kryje w sobie wyjątkowy i innowacyjny potencjał czerpania wiedzy z przeszłości z korzyścią dla przyszłości społeczeństwa.

⁽¹¹⁾ <https://cultureactioneurope.org/files/2018/03/CAE-Reflection-paper-Agenda-for-Culture-2018.pdf>

⁽¹²⁾ Preferences of Europeans towards Tourism – badanie Eurobarometr Flash Eurobarometru 432 (marzec 2016 r.):
<http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/FLASH/surveyKy/2065>.
<http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/FLASH/surveyKy/2065>.

⁽¹³⁾ https://ec.europa.eu/culture/policy/cultural-creative-industries_en

34. Stwierdza, że oprócz braku zasobów finansowych przeszkodą w dalszym rozwoju dziedzictwa kulturowego i uzyskaniu przez nie statusu strategicznego zasobu regionu jest również niedostateczne wyeksponowanie tego dziedzictwa i brak świadomości politycznej na jego temat.

35. Z zadowoleniem przyjmuje w tym kontekście ustanowienie znaku dziedzictwa europejskiego i wzywa Komisję Europejską do podjęcia środków zmierzających do zwiększenia jego rozpoznawalności.

36. Podkreśla, że kultura – po publicznych usługach i infrastrukturze takich jak mieszkalnictwo, transport publiczny i szkolnictwo dla dzieci – jest decydującym czynnikiem przesądającym o atrakcyjności miejscowości. Zważywszy na aktualne wydarzenia w dziedzinie migracji, mobilności wewnątrzregionalnej i międzyregionalnej oraz w dziedzinie demografii, coraz większe znaczenie dla lokalnych i regionalnych strategii rozwoju ma większa zdolność do zatrzymania pracowników w regionach będących w niekorzystnej sytuacji i tworzenie równowagi w konurbacjach.

37. Wskazuje, że dziedzictwo kulturowe – obok atrakcyjnej współczesnej oferty kulturalnej – powinno stanowić trwały czynnik rozwoju turystyki, oddziałujący szczególnie na poziomie regionalnym. Dotyczy to obiektów wybitnie rozpoznawalnych, takich jak obiekty z listy światowego dziedzictwa Unesco czy obiekty ze znakiem dziedzictwa europejskiego, jak również różnorodnych lokalnych obiektów dziedzictwa kulturowego.

38. Podkreśla, że powszechność dziedzictwa kulturowego pod względem geograficznym daje szansę, by poprzez szeroką i rozproszoną geograficznie ofertę turystyczną sterować turystyką kulturową i zapewnić jej lepsze rozłożenie. W ten sposób mogą zostać odciążone miejscowości, w których liczba turystów przekracza ich przepustowość i w przypadku których dalszy wzrost turystyki prowadziłby do niszczenia dziedzictwa kulturowego. Podkreśla, że wykorzystanie mniej znanego europejskiego dziedzictwa kulturowego dla turystyki przyczynia się w znaczący sposób do zróżnicowania oferty turystycznej i pobudza zrównoważony rozwój na obszarach peryferyjnych, tym bardziej, jeżeli projekty podniesienia wartości turystycznej są spójne z bardziej ogólnymi planami rozwoju terytorialnego i zintegrowane z systemem usług lokalnych, zwłaszcza w odniesieniu do mobilności zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju. Należy to rozpatrywać zwłaszcza pod kątem tego, że turystyka kulturowa w Europie odnotowuje wzrost, a w szczególności tworzy lokalne miejsca pracy.

Niezbędne kroki w kierunku rozwoju i wykorzystania potencjału dziedzictwa kulturowego

39. Krytycznie ocenia, że w strategii „Europa 2020” dotyczącej dalszego rozwoju UE nie uwzględniono kultury.

40. Domaga się w związku z tym, aby w obliczu udokumentowanego znaczenia dla spójności w UE i dla rozwoju społeczno-gospodarczego w wielu regionach kultura oraz instytucje i obiekty dziedzictwa zostały uwzględnione jako obszar strategiczny w kontynuacji strategii oraz w planowaniu politycznym.

41. Nalega, aby kultura i dziedzictwo kulturowe były lepiej włączane do priorytetów kolejnych WRF zarówno poprzez uwzględnianie ich w głównym nurcie polityki, jak i przyznanie środków przekraczających 2 mld EUR na program, który zastąpi program „Kreatywna Europa”.

42. Podkreśla, że we wszystkich państwach członkowskich tworzone są partnerstwa kulturalne, i zachęca w tym kontekście do wzmocnienia promocji tematycznych tras kulturalnych ponad granicami państw członkowskich, m.in. w ramach programu Interreg.

43. Domaga się, aby wsparcie zasobów dziedzictwa kulturowego na rzecz rozwoju regionalnego było ważnym elementem polityki spójności po roku 2020. Alokacja na cele szeroko pojętego dziedzictwa kulturowego powinna wzrosnąć, a w żadnym razie nie może być zmniejszana. Koncentracja tematyczna – o ile zostanie utrzymana jako zasada po roku 2020 – powinna uwzględniać aspekty kulturowe.

44. Podkreśla znaczenie, jakie ma dla Unii Europejskiej uruchomienie prawdziwej strategii w zakresie dyplomacji kulturalnej. W związku z tym niezbędne jest propagowanie kontaktów oraz wymiany kulturalnej i artystycznej regionów UE – zwłaszcza tych najbardziej oddalonych – z państwami trzecimi oraz przeznaczenie środków na ułatwianie mobilności artystów i ich dzieł do i z krajów trzecich. Ponawia w związku z tym swój postulat do Komisji Europejskiej, by nadać priorytetowe znaczenie dalszemu rozwojowi dyplomacji na rzecz kultury w polityce zagranicznej UE ⁽¹⁴⁾.

(14) COR-2016-05110.

45. Z niezadowoleniem stwierdza, że wprowadzone przez Komisję Europejską w bieżącym okresie programowania funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności ograniczenie budżetu projektu dla inwestycji EFRR na infrastrukturę kulturalną do 5 mln EUR jest niewłaściwe i stanowi przeszkodę dla rozwoju większych obiektów infrastruktury kulturalnej.
46. Wzywa w związku z tym Komisję Europejską do zniesienia tego arbitralnego ograniczenia i zorganizowania programu według kryteriów merytorycznych i celów, które należy osiągnąć – w szczególności europejskiej wartości dodanej.
47. Zwraca się ponownie do stron negocjujących umowę o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa o uwzględnienie możliwych skutków wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z programów UE dotyczących edukacji, kultury i młodzieży oraz domaga się od nich znalezienia odpowiednich rozwiązań umożliwiających włączanie krajów niebędących członkami UE.
48. Uważa za konieczne, aby Rada kontynuowała i dalej rozwijała swój plan prac w dziedzinie kultury na lata 2015–2018⁽¹⁵⁾.
49. Popiera cel Komisji Europejskiej w zakresie utworzenia długofalowego planu działania UE na rzecz dziedzictwa kulturowego⁽¹⁶⁾, który będzie służyć utrwaleniu działań podjętych w ramach EYCH 2018.
50. Wzywa Komisję Europejską i Radę, aby odpowiednio i znacznie intensywniej angażowały przedstawicieli regionów, wraz z ich bezpośrednim doświadczeniem, w konferencji i inicjatywy wzajemnego uczenia się przewidziane w konkluzjach Rady w sprawie planu prac w dziedzinie kultury.
51. Popiera wzmocnienie możliwości finansowych systemu poręczeń na rzecz sektora kultury i sektora kreatywnego i nalega, aby zakres jego stosowania był szerszy i obejmował małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP), gdyż odzwierciedla to prawidłowo obszar sektora kultury i sektora kreatywnego.
52. Apeluje do państw członkowskich o wzmocnienie wsparcia w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) również na rzecz projektów dotyczących infrastruktury kulturalnej, edukacji, przekwalifikowania zawodowego, innowacyjności i współpracy.
53. Zachęca jednostki samorządu lokalnego i regionalnego, również w grupach roboczych LEADER, do uwzględniania infrastruktury kulturalnej na obszarach wiejskich jako ważnego czynnika spójności społecznej poprzez zapewnienie różnych form zrównoważonej mobilności pozwalających zwiedzającym na korzystanie z krajobrazów przy możliwie najmniejszym wpływie na środowisko – takich form jak ścieżki rowerowe i spacerowe oraz trasy wodne śródlądowe.
54. Apeluje też do przedsiębiorców z sektora kultury i sektora kreatywnego o aktywne zaangażowanie się w rozwój wspólnot i społeczeństwa, m.in. poprzez powielanie w skali europejskiej udanych modeli organizacji sieci przedsiębiorstw, tak aby wspierać MŚP z tego sektora w wykorzystywaniu historycznych i kulturowych atutów regionów.
55. Zachęca do ścisłej współpracy z Europejskim Stowarzyszeniem Festiwalu (EFA) w kontekście EYCH 2018 i poza nim podczas rozwijania wymiany i działań wolontariackich pod egidą Europejskiego Korpusu Solidarności w dziedzinie kultury i dziedzictwa kulturowego.
56. Zaleca, aby UE, pełniąc rolę pomocniczego podmiotu wspierającego, położyła większy nacisk na idee kultury, w szczególności na płaszczyźnie regionalnej i międzyregionalnej.
57. Odnotowuje z niezadowoleniem, że w całej Europie brakuje oceny porównawczej, i domaga się w związku z tym, aby państwa członkowskie i Komisja Europejska zlecały regularnie europejskie oceny i badania porównawcze, których ustalenia będą mogły zasilić debaty polityczne na wszystkich szczeblach.
58. Odrzuca jednak regularne kompleksowe gromadzenie danych i obowiązki sprawozdawcze jako zbyt biurokratyczne.
59. Zwraca uwagę Komisji Europejskiej, że znacznie więcej regionów określa dziedzictwo kulturowe i twórczość artystyczną jako ważne czynniki rozwoju regionalnego, niż wynika to ze specjalizacji zawartych w strategiach na rzecz inteligentnej specjalizacji (S3).
60. Apeluje w związku z tym, aby w większym stopniu umożliwiać wspieranie badań w tym aspekcie, również poza ścisłym nastawieniem na S3.

⁽¹⁵⁾ Dz.U. C 463 z 23.12.2014, s. 4.

⁽¹⁶⁾ Mogłaby to być spuścizna Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018, a decyzja na ten temat mogłaby zostać podjęta podczas „Assises du Patrimoine”.

61. Apeluje do regionów, które w swoim dziedzictwie kulturowym upatrują szczególnie istotnego zasobu, aby uwzględniły je również w swojej strategii S3.
62. Wyraża również rozczarowanie, że dostęp do sztuki i kultury, które mają kluczowe znaczenie dla spójności społecznej i integracji, nie jest zapisany w Europejskim filarze praw socjalnych⁽¹⁷⁾.
63. Apeluje, aby w dalszym ciągu coraz silniej wspierać wirtualną bibliotekę Europeana, włączając krajowe przedsięwzięcia z zakresu cyfryzacji. Dziesiąta rocznica istnienia Europeany w 2018 r. jest idealną okazją, aby wznieść się na kolejny poziom rozwoju.
64. Apeluje do Komisji Europejskiej, aby spektrum nagród i wyróżnień zostało rozszerzone i było niezależne od dopływu środków unijnych do projektów. Wyróżnianie innowacyjnych projektów przekłada się na lepsze ich postrzeganie poza regionem i państwem członkowskim, promuje europejską wymianę informacji i zachęca do naśladowania w innych regionach Europy.
65. Ponownie podkreśla swoje zdecydowane poparcie dla Europejskich Stolic Kultury (lata 2020–2033) i wzywa do kontynuowania także po roku 2033 tej inicjatywy, która jeszcze bardziej powinna odzwierciedlać europejskie bogactwo kulturowe w całej jego różnorodności i promować długotrwały rozwój wspólnej europejskiej przestrzeni kultury w oparciu o uczestnictwo społeczeństwa. Wyraża w związku z tym ubolewanie, że Komisja Europejska podjęła decyzję o wykluczeniu z tej inicjatywy Zjednoczonego Królestwa począwszy od 2023 r. W istocie wspólna europejska przestrzeń kulturowa wykracza poza granice Unii Europejskiej.
66. Zaleca, by niniejsza opinia z inicjatywy własnej została przedłożona na posiedzeniu Rady ministrów kultury w dniach 22–23 maja 2018 r., które będzie poświęcone „przyszłości Europy dzięki długofalowej wizji dla europejskiej substancji kulturowej” i konieczności włączenia europejskiego dziedzictwa kulturowego we wszystkie dyrektywy.
67. Zachęca, aby członkowie KR-u sami inicjowali regularną wymianę informacji o projektach i doświadczeniach dotyczących obiektów dziedzictwa kulturowego ich regionów.

Bruksela, dnia 17 maja 2018 r.

Karl-Heinz LAMBERTZ

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

⁽¹⁷⁾ CDR 3141/2017.